

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ

Цена за Србију:

ЗА ГОДИНУ 6 дин.
 НА ПОЛА ГОДИНЕ 3 „
 НА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ НА ГОДИНУ . . . 9 „

НЕДЕЉА 18. ДЕЦЕМБРА 1894.

ЦЕНА ЈЕ ОГЛАСИМА 6 ПР. ДИН. ОД ВРСТЕ

ПРЕПИСАТУ ВАЉА СЛАТИ УПУТНИКОМ НА ОПШТИНСКИ СУД
А СВЕ КОРЕСПОНДЕНЦИЈЕ НА УРЕДНИКА

Рукописи не враћају се

НЕПЛАЋЕНА ПИСМА НЕ ПРИМАЈУ СЕ.

ГРАЂАНСТВУ БЕОГРАДСКОМ

На збору грађана, држаном 11. децембра о. г. изабрати су за одборнике у општини београдској г. г. Никола Х. Тома, трговац; Атанасије Ђ. Кумануди, трговац; Петар Ђелић, пензионар; Велимир Антић, инспектор министарства грађевина; Мијаило Кретић, инспектор железничке дирекције; Сергије Станковић, пензионар; Мита Гавриловић, секретар минист. правде; Спасо Х. Ристић-Шокорац, секретар мин. финансија; и за заменике одборничке г. г. Младен Николић, пензионар; Никола Бошковић, абација; Марко Вулетић, трговац, Од којих је сваки добио 50 гласова, колико је свега гласача и гласало, сем г. г. Сергија Станковића и Спасе Х. Ристића Шокорца, који су добили по 49 гласова.

Г. г. Милосав Миловановић, пензионар и Димитрије Тадић, адвокат добили су по 1 глас.

Противу овога избора није било ни писмене ни усмене жалбе, због чега је овај избор пуноважан.

Изабрати су у седници одборској од 15. децембра о. г. положили законом прописану заклетву на ову дужности у исту уведени.

Од суда општине вар. Београда 17. децембра 1894 год. АБр. 8759.

П О З И В

За све обвезнике I батаљона VII пука I позива народне војске.

На основу предписа Господина Министра војног, од 24. Новембра о. г., ФББр: 7985, позивају се сви обвезници I батаљона VII пука I позива народне војске, да 10. Јануара идуће 1895 год. у 7 часова изјутра, дођу у палилулку касарну, на једно-дневни прозив и поверу спискова.

Овди се разумеју: сви обвезници борци све четири чете, све административно особље, ордонанси, посиљни, коморције који принадлеже овом батаљону, било штабу или четама.

Сви ови имају собом да понесу свој војнички билет.

Ко дође на време, биће отпуштен кући истог дана у вече.

Ко не дође, тај ће се предати војном суду на осуду за непослушност.

Само тежа болест извиниће недолазак, ову треба доказати лекарском сведошћом, која је оверена полицијском влашћу. Уз лекарску сведошћу, истог дана, послати и војнички билет а и именовати место свог стана и редовно занимање.

Бр. 12079 у Београду 7. Децембра 1894 год. Из канцеларије VII пуков. окружне команде.

Предња наредба доставља се грађанима ове вароши којих се тиче с' позивом да према истој неизоставно у свему следеју иначе ће некусити све строгиости војног закона. Други засебни позиви по овоме од стране овог суда неће се никоме шиљати.

Из канцеларије војног одељења суда општине града Београда ОВБр 369, 12 децембра 1894 године.

П О З И В

ЗА СВЕ ОБВЕЗНИКЕ I БАТАЉОНА VII АКТИВНОГ ПЕШАДСКОГ ПУКА КРАЉА АЛЕКСАНДРА I-ОГ.

На основу претписа Господина Министра војног од 24. Новембра ове године Ф.Б.Н. 7985, позивају се сви обвезници — резервисти I батаљона VII активног пешадијског пука Краља Александра I-ог, да 10 Јануара идуће 1895 год. у 7 часова изјутра дођу у штаб VII батаљона Краља Александра I-ог, који се налази у великој касарни, на једно-дневни прозив и оверу спискова.

Под овим се разумеју:

1) Сви обвезници борци све четири чете I батаљона.

2) Све административно особље, ордонанси, посиљни и коморције који припадају саставу I батаљона.

3) Сви прекобројни I батаљона.

4) Сви обвезници допунске чете.

5) Сви они обвезници редовне војске који стално живе у Београду, а припадали су до ове године саставу местног батаљона.

6) Сви они обвезници редовне војске који су служили при I чети VII батаљона, родом су из Београда а до сада нису никако позивати.

7) Сви кадровски ислуженици пешадије других пуковених округа, који стално живе у Београду а нису нигде записани а немају још 30 година старости.

Сви без изузетка да понесу собом своје војничке билете или отпусте из кадра.

Ко дође на време, тог истог дана увече отпустиће се кући;

Ко не дође овог дана, тај ће се предати војном суду на осуду за непослушност.

Само тежа болест извиниће недолазак, ал ово треба доказати лекарском сведошћом овереном и полицијском влашћу. Уз лекарску сведошћу послати штабу овог батаљона тог истог дана војнички билет, затим именовати место свог стана и редовно занимање.

Из канцеларије команданта VII батаљона Краља Александра I-ог, 3 Децембра 1894 год. у Београду № 6458.

Предња наредба доставља се грађанима ове вароши којих се тиче, с' позивом, да према истој неизоставно одређеног дана оду у команду VII акт. пука „Краља Александра I,“ иначе ће некусити све строгиости војних закона. Други — засебни позиви по овоме од стране овог Суда неће се шиљати никоме.

Из канцеларије војног одељења Општине града Београда 5. Дец. 1894 г. ОВБр 335.

О Б Ј А В А

На дан 27 овога месеца суд општине грочанске држаће јавну лицитацију за давање под закуп једно годишњу аренду касарску у овој општини и то од 1 Јануара 1895 до 1 Јануара 1896 год.

У Г О В О Р

Услови ове лицитације могу се видети сваког дана у судници општинској, за сво време часова канцелариски а и на самом дану лицитације.

Ово се предаје јавности.

Од суда општине грочанске 14 Децембра 1894 год. Бр. 2482 у Гроцкој.

ЈАВНА ЗАХВАЛНОСТ

Господин Филип Ла Ренотијер од Ферари, познати пријатељ и добротвор Срба, поклонио је Општини Београдској 150 динара у сребру за набавку серума, лека противу дифтерије.

Општина београдска и овом приликом изјављује дародавцу Г. Филипу најтоплију захвалност на овом поклону.

Од суда општине београдске 17 Децембра 1894 године у Београду АБр. 8754.

С Т Е Ч А Ј

У општини београдској упражњено је лекарско место за квартал Савамаалски. Сви они лекари, који се до сада нису пријавили а желе то место заузети, нека се пријаве са потребним сведоцима најдаље до 30. дец. ове године. Плата је 2.500 дин., годишње.

Из суда општине београдске АБр. 8331. 10. децембра 1894 год.

ПЛАНОВИ ЗА СВЕТОСАВСКИ КРАЈ И НОВО СЕЛИШТЕ.

По наређењу одбора општине београдске грађевинско је одељење поднело исцрпан извештај о грађењу планова за Светосавски крај и ново селиште, које је планове узео да изради г. Милан Ј. Андоновић проф. Велике Школе.

Извештај тај са уговором доносимо у данашњем броју према решењу одбора од 10. Новембра 1894 год. ГБр. 3341

Закључен између општине вар. Београда с једне и г. Милана Андоновића професора с друге стране, за премеравање и нивелисање недовршеног плана вароши Београда под следећим тачкама:

1. Госп. Милан Андоновић професор обвезује се да доврши план вароши Београда до рејона у свим деловима, што нису Браћа Хелмци уцртани.

2. Да рад изврши по истом начину, као што је Халачија радио, према свесци техничких услова, који су саставни део уговора и које ће г. Андоновић потписати.

а, Да г. Андоновић изврши нивелисање улица и поднесе планове у размери: дужини 1:500 а ширини 1:50 где нема нивелације да би се могла нивелета уцртати.

б, Да цртеж и план или га буде потпуно једнака са израдом садањег плана вароши Београда.

3. Да од границе рејона који је у плану обележен изврши тачан парцеларан план са свима зградама било тврдог или слабог материјала на (100) сто метара с обе стране рејона а и до (150) сто педесет метара, ако би к мисли одбором општинским изабрана наша за потребно.

4. За извршење овога рада општински одбор одредио је суме од (7000) седам хиљада динара, из које ће суму општина исплаћивати госп. Милану Андоновићу професору:

а, за његов рад сваког месеца по (500) пет стотина динара.

б, За десет помоћника техничара који би под његовим руковођењем радили по (5) пет динара за рад у пољу а по (3) три динара дневно за рад у бироу, и то само за онолико дана за колико г. Милан оверно буде.

5. Три момка и сав потребан материјал сепструмената што ће г. Андоновић сам набавити.

6. Означени рад г. Милан започеће одмах а најдаље до 1. Марта ове год. чим овај уговор потпише и извршиће га за (5) пет месеца а најдаље до (15) петнајестог Августа ове год.

7. Исплата извршиће се на следећи начин: од (15) петнајестог Фебруара или од потписа овога уговора, па за (3) три месеца издаваће се г. Андоновићу по (1500) једна хиљада и пет стотина динара месечно, а за идуће месеце по (800) осам стотина динара месечно, о којој ће суми г. Милан Андоновић професор подносити сваког идућег месеца тачан рачун. За прва три месеца оп-

равдава се сума од (1500) динара, једну хиљаду и пет стотина динара, тим што г. Милан Андоновић мора у пољу радити са десеторицом техничара, а доцније са мањим бројем у бироу.

8. Ако г. професор Андоновић неби довршио рад до (15) петнајестог Августа ове год. или би за то време исплатио суму од (7000) седам хиљада динара, онда ће он бити обавезан о свом трошку да доврши рад, а од општине више ништа не може тражити.

9. Ако би стручна комисија општинским одбором изабрана наша при прегледу израђеног плана погрешке или одступања од плана за израду, г. Андоновић ће то исправити најдаље до 15. Октобра тек. год. без хонорара или накнаде.

10. Из вотиране суме од (7000) седам хиљада динара, има се трошити на све што је овим уговором поменуто, а сем тога још и на обележавање, угоннавање и постављање полигонских и других тачака, и на плату три момка, који ће бити за цело време рада на расположењу г. Андоновића.

11. По један примерак овога уговора има ће обе уговорне стране.

14. Фебруара 1891 год.
у Београду.

Уговорачи,
За Председника општине
Београдске
Члан

Св. Карапешки с. р.
Проф. М. Ј. Андоновић с. р.

ИЗВЕШТАЈ

о радовима г. професора Милана Ј. Андоновића за снимање и нивелисање недовршеног плана вароши Београда.

Ради снимања и нивелисања недовршеног плана вар. Београда обратио се председнику општине вар. Београда г. Милан Ј. Андоновић, професор Вел. Школе са понудом 12. Октобра, 1890. године, у којој он излаже услове, под којима би се примио да изврши поменути посао. (види акт ГБр. 1591)

Одбор општински у седници својој од 19. Новембра, 1890. год. решио је, да се изврши топографско снимање и допуна плана београдског тиме, што ће се снимити и они делови Београда, који су ушли у садањи рејон варошки, а нису раније снимљени. Тај посао да се повери г. проф. Милану Андоновићу, и да се за тај посао може утро-

СРПСКИ УСТАНИЦИ ПРОТИВУ ТУРАКА

У В Е З И

СА НАРОДНИМ СЕОБАМА У ТУБИНУ

од 1459—1814. год.

ИСТОРИЈСКА РАСПРАВА

У ДВА ДЕЛА

НАПИСАЛИ

Р. АГАТОНОВИЋ и П. М. СПАСИЋ.

(Академијски Савет Вел. Школе наградио првом изданањем народном општ. београдске).

Мого:

— „Пора вам перестат бити умними чужим умом и славними чужоју славоју“ (Време је да престанемо мудровати туђом памењу, и славити се туђом славом).

Карамзин.

—
(НАСТАВАК)

У почетку 1687 г. Турци понуде Леополду I мир ну он то одбије. „Није се дапаче ове године нити по зими престало ратовати. Барем се четовало у већим скупинама. Тако је барон Брић разбио једном и у воду

Драву бацио до 500 Турака када су били прешли преко осјечкога моста. Другде опет заједно са Макаром отео Силећанима велико благо, што је добродошло царској војсци, која је у оним странама више пута љуто страдала. Турци су били продрли у мањим четама чак до Плашкола већ првих дана марта месеца. То присили Хрвате да се саберу у веће војске — до 5000 банске и крајишке војске — те их опет разбију. Падше турски знаменити људи заповедници Зриња и Новог и много плијена Хрвати одведоше.“⁽¹⁾

Велики везир Сулејман скупи из све царевине велику војску и крене се на бојиште. Он имађаше код Осека под собом 49.000 људи, 14.000 камила, 70 топова, 400 муницијских кола. С татарима била је војска јака до 60.000 људи.⁽²⁾

У царској војсци „преовлада мисао главно а војводе Карла Лотариншког, да крећу према Осијеку. Прешавши Драву креташе 60.000 сједињене војске према Осијеку.

(1) Smieiklas T.: Dvjestogod osl Slavonie, кн. I, стр. 122. — Исти писац заборава да помене да је ту било и Gruzyolkern Срба Fr. (Theib. 45.)

(2) Hammer v. J.: Gesch. d. osm. Reiches, B. III, S. 790.

18. јула нађу се пред градом гдје је међутим турска војска на отвореном пољу учинила утврђени табор и на утврђама његовим намјестила шездесет топова. Већ слиједећи дан ударе царевци на непријатеља, али измакоше са губитком од хиљаду момака истим путем пријечно у Угарску. И вел. везир пређе по поправљеном осјечком мосту на угарску страну. Иза мањих подраживања намјесте се царевци напоскон испод брда Хршања, а према њима по броју једнака турска војска. 12 авг. била се је велика битка, која носи име *друге мохаче битке*. Турци буду поражени, в. везир побјеже. Иза себе остави сав свој богат табор. Осам хиљаде Турака паде, двије хиљаде наши ухватили и задобише до 80 топова.⁽¹⁾ У овој битци нарочито се храбро борио принц *Евг. Согојски*.

Битка код Мохаче највише је користи донела Хабсбурговцима, јер изборна круна угарска, којом су дотле располагали стадежи земаљски, претвори се у наследну круну куће Хабсбуршке. Леополдо I 9. децембра круниса свог деветогодишњег сина

(1) Smieiklas T.: Dvjestogod osl Slavonije, кн. I, стр. 123—124.

нити до (7000) седам хиљада динара, из партије за непредвиђене трошкове (види ГБр. 1591.)

Кад је и како је то одборско решење саопштено г. проф. Андоновићу не види се из акта, која стоје на расположењу грађевинском одељењу. Међутим, да му је то решење саопштено, и то у скоро, види се из тога, што је г. Андоновић, према реверсу од 11. Децембра, 1890. год., изузео из грађевинског одељења: 1., једну књигу, у којој је списак главних тачака, које су при мерењу вароши Београда употребљене; 2., једну књигу утврђених тачака главних при снимању престонице Београда; 3., једну књигу обсервираних кутова; 4., једну књигу свију профила, угврђених при нивелисању престонице вар. Београда, и 5., 13 секција Халачијевих оригиналних планова.

Писмом својим од 20. Децембра 1890 год., тражио је г. Андоновић од председника општине, да нареди благајни општинској, да му се у почетку сваког месеца може издавати по (1200) хиљаду две стотине динара, како би могао од нове године рад отпочети (види АБр. 252.)

2. Фебруара 1891. год. изузео је г. Андоновић 11 секција Халачијевих оригиналних планова у размери 1:500.

Уговор између општине вар. Београда и г. Андоновића потписан је 14. Фебруара 1891. год. Уз тај уговор приложена је и свеска техничких услова, која је потписана такође 14. Фебруара, 1891. године.

Према томе уговору требао је г. Андоновић рад да отпочне најдаље до 1. Марта 1891. год. и да га доврши за пет месеци, а најдаље до 15. Августа 1891. Овај рад требао је г. Андоновић да изврши по истом начину, као што је и Халачи израдио, а према свесци техничких услова.

Општина београдска има, према уговору, да плаћа за тај рад.

а., Г. Андоновићу сваког месеца по 500 дин.;

б., За десет помоћника техничара, који би под његовим руковођењем радили, по 5 динара дневно за рад у пољу.

Даље је општина била дужна дати г. Андоновићу три момка и сав потребан материјал с инструмената. Све то да се плаћа из одобрене суме од 7000 динара.

Ако би се за време рада исцрпела одобрена сума од 7000 динара, или ако г. Андоновић не би био готов са радом до 15. Августа, 1891. год. онда је он обавезан, да о свом трошку доврши рад и од општине не може на име тога ништа више тражити.

Радове прима општина, пошто их прегледа стручна комисија, коју ће одбор општински одредити. Све погрешке и одступања, које буде та комисија при прегледу нашла, дужан је г. Андоновић да исправи *без икаквог хонорара најдаље до 15. Октобра 1891. год.*

Из одобрене суме од 7000 динара има се такође извршити и обележавање, укопавање и постављање полигонских и других тачака, као и то да се из те суме плаћају и 3 момка.

Да ли је г. Андоновић отпочео посао пре или после 1. Марта 1891. год. не види се из акта. Међутим инжењер г. Смедеревац писмом својим од 24. Јула, 1891. ГБр. 1188. саопштава суду, да г. Андоновић довршава поверени му посао, па с тога моли суд, да се одреди комисија, која ће контролисати и прегледати тај рад. *Да ли је прима овога шт. год р. б. и, не види се из акта.*

Писмом својим од 8. Августа, 1891. тражио је г. Андоновић од председника, да пошто су радови на терену рејона београдског при крају, упути *општинског инжењера*, да на лицу места види *докле се пр. т. о.* парцеларан премер, као и то, да ли би можда још што *више требало парцеларно* снимити. То је писмо упућено истог дана грађевинским одељењу на поступак. Грађевинско је одељење истог дана вратило писмо суду општинском с примедбом, да тај посао треба комисија да прегледа, и с тога да се комисија изабере, ако није изабрана.

Поводим тим одбор општински у седници својој од 11. Августа 1891. год. изабрао је г. г. К. Д. Главнића, М. Цветковића и Андру Одавића, одборнике, дао као повереници одборски ове радове прегледају и приме. О томе је извештено грађевинско одељење 14. Августа 1891. год. (види ГБр. 1285)

23. Августа, 1891. подноси г. Андоновић председнику општине рачун о издацима при премеру рејона и моли да му се према тачки 7. уговора исплати и последња рата у 800 динара пошто је до тада свега примио 6100 динара. То је писмо упућено истог дана грађевинском одељењу, да г. Смедеревац каже, треба ли ту суму, према уговору, издати. Г. Смедеревац је одговорио ово: „Према 6-ој тачки уговора, требао је г. Милан Андоновић до 15. Августа да изврши сав рад, но то није урађено. Према тачки 7-ој уговора исплаћиваће се г. Андоновићу прва три месеца по 1500 динара за рад на терену, а за идуће месеце по 800 динара за рад у бироу, о којем

ће раду г. Милан Андоновић подносити сваког месеца тачан рачун.

Г. професор Андоновић поднео је тек сада рачун за све месеце, из којих се види, да је скоро сав рад плаћен на терену, и да је врло мало рађено у бироу. За то треба г. професору Андоновићу напоменути, да цео рад доврши *за 2 недеље* јер је регулација вароши већ одобрена и само није нивелација за све улице израђена.

Како г. проф. Андоновић није 6-ту тачку уговора испунио, јер није рад извршио за пет месеци или најдаље до 15. Августа, то молим, да председништво определи, да ли се треба одржати тачка 7-ма уговора, те да му се изда и последња рата.“

На тај реферат донео је суд општински истог дана ову одлуку:

„Пошто по чл. 8. уговора г. Андоновић има право да има дужи рок од 15. Августа, за извршење овога рада а није још изузео сву суму одређену за исплату овога рада, суд општински одлучује: да се изда г. Андоновићу и последња исплата у 800 (осам стотина) динара.

Г. Андоновић има дужност да поднесе планове и пртеже до најдаљег рока означеног уговором“ (види ГБр. 1428.)

Писмом својим од 15. Октобра 1891. год. ГБр. 1883. послао је г. Андоновић председнику девет подужних профила од ових улица на Енглезовцу: 1., Авалеке, 2., Зорине, 3., Змајеве, 4., Гове Пријеполске, 5., Мајурске, 6., Бунарске, 7., Даничићеве, 8., Симићеве, 9., Македонске.

Писмом својим од 15. Новембра 1891. год. (ГБр. 543) послао је г. Андоновић председнику општине подужне профиле ових улица: 1., Чобанске, 2., Орашке, 3., Послужитељске, 4., Циганске.

16. Јануара 1892 год. (ГБр. 53) упутио је суду општинском инжењер г. Смедеревац овакво писмо: „Ја сам већ два пута до сада молио суд да потражи од г. проф. Андоновића довршени план вар. Београда до рејона а парцеларан план око рејона, што је г. проф. узео на израду. Према уговору тачка 6. требао је г. Андоновић да доврши планове најдаље до 15. Августа 1891 год. а према тачки 9-ој требало је комисија да прегледа планове и до 15. Октобра да г. *проф. Андоновић све погрешке исправи.*

Г. проф. Милан Андоновић није довршио планове: свега је послао од 9 улица подужне профиле, у којима се не могу уцртати нивелете, док се не види тачна ситуација.

Јосифа за наследног краља Угарске. А стадежи се одрекну права на оружану опозицију, која су имали по златној були краља Андрије II. од 1122 г.⁽¹⁾ и тако Угарска потпаде под Хабсбурговиће.

Победа код Осека зададе Турцима у Хрватској и Славонији панички страх. А султан на глас у овој несретној битци заплака се. „Не сузе, него крв треба падишах да пролива — рекао је један стари јаничар на то — ал' је падишах у харему ил, у лову, док му се војска за веру бори и умире.“⁽²⁾ Они оставе Осек, предаду Валпово и напусте 14 других градова и паланака у Славонији. Генерал Диневад опседне Пожегу, Церник и друге хрватске градове. Костајница и Дубица буду освојени и спаљени.⁽³⁾ При опсади Костајнице Турци из Дубице и околине пођу им у помоћ. Ну на Дубицу нападне сисачка посада, опљени ју, попали и врати се с великом пљачком.⁽⁴⁾

(1) Klöppel O.: Das Jahr 1683 etc. S. 411—413.

(2) Драгашеваћ: Полуострво илirско итд. стр. 241.

(3) Hammer v. J.: Gesch. d. osm. Reishes, B. III. S. 791. (Fie D), r. Theiln etc. S. 50.

При надирању Тесароваца на *Ердељ* велике су им услуге учинили Срби. Тако они причекају једно одељење Турака, које је гонио ђенерал Ветерани, пред Оршавом, па њих 800 побију. Ово зада такав страх Турцима да напусте Оршаву и побегну, али их много изгине у бегству. Како је кланац од Оршаве кључ за Ердељ, Влашку и Бугарску то га Ветерани и поседе Србима, давши им главну гоманду над њим.⁽¹⁾

У рашки, с оне стране Саве, спремаху се Турци да нападну на Вуковар; њих из ненаде ноћу Тесаровци, убију 300 Турака, заробе 70, 60 Хришћана ослободе из ропства, па, попаливши варош, врате се с великом пљачком.⁽²⁾

На 600 Срба испадну из Сегедина па разбију темишварске и тителске Турке, који беху изашли да заштите жетеоце, 150 убију, 30 заробе са 60 коња, 6 застава и 2 топа. У исто време пређе преко варадинског моста 300 Турака и 700 Татара у намери да нападну Вају, но буду разбијени.⁽³⁾

(1) На истом месту, стр. 135.

(2) На истом месту, стр. 55.

(3) Die Freivil Theiln etc. S. 135.

За време овогодишњег освајања, грофа Херберштајна замоле за прибежиште 274 хришћ. породице са 2784 душе, међу овима 747 пешачких стрелаца, 184 коњаника и 295 ненаоружаних за бој способних глава. Он их насели у 10 села. Велико кладушки емигранти населише једно, малокладушки два села. Други насељеници населише села Перичин, Матијачић Печко село, Пећаничане, Грумковљане (из Острожца) и Моровласи из Цицина. Прве оскудне године 44 породице из Мрзганаца и Грушковљана одселише се натраг, но друге плодне године опет се врате у своју нову отаџбину.⁽¹⁾

Земље отете у овогодишњем ратовању требало је и даље чувати, јер босански Турци претише изненадним нападима па по који пут то и покушаше. Да би се то спречило, вировитичку и пожешку жупанију уреди по војнички Ну земља ратовањем опустошена није могла издржавати Тесарску солдатију која својим захтевима надмашаше и оне Турке, те је несрећни народ морао бегати у Босну Турцима.

(1) Валничек (J. M. Шмић): Нег. војн. крајине итд. стр. 92. —

Како поједини грађани траже ван старих граница вароши регулацију и нивелацију и како се ни регулација ни нивелација не може одредити, без плана, то молим суд да нареди шта треба радити. На полеђини тога писма стоји ова изјава деловође општинског суда:

„Према усменој наредби г. председника општине отишао сам г. Андоновићу и показао му овај акт. Г. Андоновић, прочитавши исти одговорно ми је да ће се трудити, да планове у што краћем року преда, а као сигурно обећао је, да ће један део тих планова предати до краја овога месеца“. Та изјава датирана је 20. Јануара 1892 год. (види ГБр. 53)

27. Јануара 1892. год. тражио је г. проф. Андоновић од председника општине да му се ради учртавања ситуације рејона београдског пошаљу још 27 секција Халачијевих оригиналних планова. Ти планови су му одмах сутра дан послати, према наредби председника општине од 27. Јануара 1892. ГБр. 107., као што се то види из реверса г. Андоновићевог од 28 I.

5. Фебруара 1892 год. упутио је председник општине г. Андоновићу службено овакво писмо: „Према обећању вашем, датом секретару општине, ви сте требали да још пре пет дана предате општини планове за Енглезовац, који се код вас на изради налазе.

Пошто то нисте учинили, молим вас да изволите исте донети још данас.“

28. Фебруара, 1892. год. молио је г. Андоновић општинског инжењера г. Смедереваца, да му се пошаље 93-ћа секција Халачијевих оригиналних планова и да му се већ једном пошаљу *називни улице*, бар за Енглезовац, како би се *улице* и планове послао. Те називе тражио је још пре недељу дана од г. председника, па их није добио.

19. Марта 1892. год. извештава инж. г. Смедеревац суд, да је г. Андоновић послао пет секција плана вар. Београда у размери 1.500 и моли да се позове комисија ради прегледа и пријема истих планова. Чланови су комисије г. г. Коста Главинић, М. Цветковић и Андра Одавић.

Најпре 24. Марта, а затим 27. Марта позивани су горе именовани чланови комисије ради прегледа истих планова. Да ли се та комисија састајала и да ли је што год радила, не види се из акта.

У седници одбора општинског од 1. Априла 1892. год. одбор је, на захтев одборника г. Главинића, попунио комисију за преглед тих планова

изабрав повереништво од ове г.г. одборника: М. Капетановића, Ст. Чађевића, М. Петровића и Мате Јовановића, да сa раније изабраним лицима, који су одборници, прегледају и оцене планове и поднесу одбору извештај (види ГБр. 524.)

15. Априла, 1892. звати су чланови комисије да се састану 17. Априла ради прегледа.

30. Маја 1892. год. поднела је комисија суду извештај о томе прегледу. У томе извештају, који су потписали само г.г. Главинић и Мил. О. Петровић *изложено је да је г. Андоновић примио сав позци, који је за тај и сао одређен, а да је од радова пошло свем пет недовршених секција у размери 1.500, и 13. уздужних профила улица средина*. Како пак г. Андоновић није поднео и прегледни план са триангулацијом мрежом, то се комисија није могла ни упустити у оцену његовога рада, јер јој је потребно да има пред собом све секције халачијев. оригиналних планова. Исто тако и повлачење нивелацијоних линија у оних 13. улица, чије је уздужне профиле г. Андоновић послао, није могла комисија извршити све дотле, докле не буде готов и ситуацијони план тих улица, те да се нивелете појединих улица на раскресницама доведу у заједничку везу. Неке од тих изнивелисаних улица, као што су Послужитељска и Циганска, долазе ван регулацијоне линије.

С тога је та комисија предложила, да од г. Андоновића треба тражити, да потпуно доврши оне секције Халач. плана, које је он био дужан по уговору да попуни и преда у најкраћем року а ако их није све довршио да у најкраћем року преда суду оно, што је довршио, па суд да узме на рачун г. Андоновића потребан персонал, те да се ситуацијони и нивелацијони плацови тога краја што пре доврше (види ГБр. 1273.).

Услед непрестане тражње грађана са Енглезовца и Новог Селишта, да им се даде регулацијона и нивелацијона линија, упутио је управник грађевинског одељења 26. Јуна, 1892. год. председнику општине акт, којим моли, да се ради снимања тога дела вароши ангажује од 1. Јула способан техничар за тај посао. Тај акт поднет је г. Андоновићу и он је на полеђини истога одговорио ово:

Част ми је поводом овога акта одговорити ово што слеђује: Према уговору распростра се премер на рејону онако како је и одређено. До сад сам предао све нивелацијоне планове свију улица, које су се имале довршити, и те су све до сад (а то је већ више од 5 месеци) без икакве

примедбе примљене. Од ситуација предати су сви планови између крагујевачког и цариградског друма, које је комисија одређена прегледала и до сад је потписаноме од стране комисије казано (и то је г. Главинић казао) да се пожурим да и остало довршим, што ћу и учинити што пре“.

Та изјава г. Андоновића датирана је 1. Јула 1892. год., а истога дана на истога акту председник општине ставио је овакво решење

Пошто г. Андоновић овим признаје да није урадио овај посао у уговорном времену то изнети одбору и тражити да се узме предложено лице за овај рад. Од г. Андоновића тражити да врати узете планове, а накнаду новчану како одбор реши (види ГБр. 1235.)

У седници одборској од 23. Јула, 1892. год. саопштио је председник, да г. Андоновић није извршио поверени му посао око снимања Енглезовца, који је требао да сврши још пре годину дана, и одбор је у тој седници решио: *да се ипозове г. Андоновић да површи му посао доврши у најкраћем року; и да се то општини о његовој трошци изградити* (види АБр. 8706).

Услед тога је писмо г. Андоновићу од стране председништва да поднесе планове.

28. Јула, 1892 год. пише г. Андоновић председнику општине писмо, у коме вели да је сазнао, како је у осуетву његовом поднута, услед необавештености, противу њега читава оптужба у одборској седници због тога, што планови нису довршени, и, жалећи што је ствар кривим путем пошла, изјављује, да ни од какве комисије није позиван, да јој планове преда, нити да комисија њему своје примедбе каже. Радови су, вели, на терену посвршавани и само би се, према *накнадној капомени, можда овде следећим довршити, али он нема ни са које стране никакве помоћи ни илмедаба*. Одлучење је, вели, дошло само отуда, што су ђаци били дужностима спречени да снимљено и нацртају, али се на томе послу ради и биће сав скоро готов. Даље, тражи да му се пошаљу све секције, које је тражио, ради учртавања осталог детаља и моли да се види са комисијом 15. или 16. идучег месеца (види ГБр. 1562.)

То је писмо упућено грађевинском одељењу 29. Јула, да се према тражењу учини шта треба.

Инжињер г. Смедеревац одговорио је на то писмо, да је до тада предато г. Андоновићу 53 секције Халачијевог оригиналног плана; међутим г. Андоновић је од тих 53 секција предао само 5 комада које је комисија прегледала и извештај

Ове године заузму Тесаревци Ердељ и нагнају га под „заштиту“ Леополда I. те тим Тесар осигура горњу Угарску.

Недаће на бојном пољу изазову у војсци турској и државу доведу у растројство. Незадовољство војске растећи као лавина претрпа најпосле в. везира па и султана. Војска се побуну код В. Варадина; в. везир покуша да ју умири, али не успева побеже у Цариград. Побуњеници прогласе Славун-пашу за в. везира и зауну му се. За тим пошаљу на порту оптужбу тражећи главу Сулејманову и в. везирство за Славуша. Султан одобри Бунтовници охрабре ни захту да се свима вишим чиновницима освете, па то и изврше, наишав на попу етљивост Мухамеда IV. Најпосле дошав у Цариград зашту збачење султана Мухамеда IV. који је одан лову а за добро државе ништа се не брине.⁽¹⁾ Нико се не заузео за Мухамеда. Сулејман брата његова изведу из тавнице и против воље посаде на престо. Сулејман II. спреман више за верску струку нагињаше миру, али развоји догађаја донесу сасви противно.

Док су се ови преврати у Турској дешавали, природно је, што су се Тесаровци користили овим унутарњим немирима на порти и маршовањем војске с границе у Цариград ради збачења султана, па учине сјајна освојења; поход у Угарску отпочет је опсадом стојног Београда. Илок и Петроварадин беху напуштени а пут за Београд слободан.⁽²⁾ Стотина одабраних Срба (gute Heiden) из Вуковара пресретну на двема лађама турске лађе које иђаху за Илок, једну заробе са заставом и 23 Турчина и 9 топова, а она друга побегне.⁽³⁾

Једном приликом 2000 хајдука и хусара пређу Саву и нападну у Босни на *Сребрницу* (Seremasnik?) 16 миља удаљену од Београда, посеку 300 Турака, задобију добру пљачку и ослободе затекавше робове.⁽⁴⁾

При опсади *Камбидже* бдниковали су се Срби; једном приликом спале храну, на очиглед Турака, који су је били у околини припремили.⁽⁴⁾

Према утврђеном ратном плану војвода Баденски управљао је војском и Славонији имајући за циљ освојење Босне. Он са варајдинским Крајишницима и Хрватима заузео *Градешку*, затим нападе на *Костајницу*. Посада се бралаше снажно, но предаде се после неколико дана, када јој беше зајемчено да може с чашћу ићи; но имовина ових остаде победиоцима.⁽¹⁾

Док се Л. Баденски бавио у Пожези, јаве му да су 300 хајдука у ноћном препаду заузели *Брод*, посекули 300 Турака и заробили 2 турске лађе Генерал Хоркирхен. поседне Брод са 1300 људи.⁽²⁾

У намери да спречи босанске Турке да не пошаљу помоћ Београду Лудвик Баденски са карловачким и варајдинским Крајишницима навали на Босну. С почетка га Турци потисну, али на скоро продре опет до Дервента и 1. августа дође се до крваве коњичке битке. Крајишници се борише очајно, а Турци беху тако одсудно потучени да их остаде 5000 мртвих на бојишту. После ове победе беху више замака

(1) Hammer v. J. Gesch. d. osm. Reiches B. III, S. 816.

(2) Die Fr. Theiln etc. S. 50.

(3) На истом месту, стр. 62.

(4) На истом месту, стр. 61.

(1) Баничек (J. M. Шпич): Истоп. војн. крај. књ. стр. 232.

(2) Die Fr. Theiln, etc. S. 60

(1) Hammer v. J.: Gesch. d. osm. Reiches, B. III, S. 798—803.

поднела, а како је г. Андоновићу послат и прегледни план шта има да се изврши, то је г. Смедеравац молио да г. Андоновић означи, које му секције требају. Тај одговор г. Смедеревца послат је председнику општине 31. Јула, а 3. Августа, исте год. писато је г. Андоновићу у његовом смислу (види ГВр. 1562.)

У писму без датума, које је примљено у суду 7. Августа, 1892. тражио је г. Андоновић да му се пошаљу још 6 секција и нивелацијони планови од 13 улица. Услед тога су 7. Авг. послати сви планови, које је тражио г. Андоновић. У тим плановима обележен је сав дотадањи рад г. Андоновића и они су му тиме враћени.

Реверсом од 10. Августа 1892. примио је г. Андоновић 3 секције, а реверсом од 22. Августа једну.

Писмом својим од 30. Августа 1892. известио је г. Андоновић г. председника, да су планови премереног рејона готови и моли суд, да упути комисију, да од њега прими сав свршени посао.

То је писмо упућено грађевинском одељењу 31. Августа, а 3. Септембра наређено је истоме одељењу, да позове комисију. Истога дана писато је од стране суда г. Андоновићу, да одмах пошаље планове грађевинском одељењу (види ГВр. 1893.)

7. Септембра 1892. год. одговара г. Андоновић председнику суда, да шаље планове, а у исто доба шаље признаницу од 100 динара и моли, да му се изда као остатак до 7000 динара, пошто је он примио само 6900 динара, а г. председник је вели, у одбору изјавио, да му је издато 7000 дин. и нешто више. Послати планови упућени су грађевинском одељењу 9. Септембра да их комисија подвргне прегледу (види АВр. 9704.)

Комисија за преглед тих радова састала се, према извештају г. Смедеревца од 5. Октобра, 1892. ГВр. 2259., али није могла ништа радити, него је наредила грађевинском одељењу, да у изводу поднесе комисији извештај о целокупном раду г. Андоновића и о целој преписци. Тај извештај поднео је г. Смедеравац 5. Октобра 1892 год., који је у главноме кратак извештај свега овога до сада у овом извешћу наведенога (види ГВр. 2259.)

Колико је грађевинском одељењу познато, комисија се од тога добила није више састајала, а томе ће, јамачно, бити узрок и то, што су крајем 1892. год. чланови комисије престали бити одборници, а тиме и чланови комисије. Нова комисија није бирана, ма да је грађев. одељење актом својим од 3. Новембра 1893 год. молило суд, да се ко-

мисија за преглед радова г. Андоновића што пре састане.

7. Марта 1894. године одбор је општински, услед питања одборника г. Андре Одавића, а после објашњења управника грађевинског одељења, решио: да се раније одређена комисија понова позове да прегледа *на нове, које је поднео* г. Андоновић и да о томе поднесе одбору извештај, а члановима те комисије да се даде награда од 10 динара дневно из партије одређене буџетом за непредвиђене трошкове. (види ГВр. 1211.) Ни после овога се комисија није састајала јер су чланови комисије, тадањи одборници, разрешени били од своје дужности.

Последњи акт, који се по тој ствари налази код грађевинског одељења јесте тражење главног књиговође општинског од 28. Јула, о. г. да суд реши, на коју партију да се расходује издатак од 6900 динара, која је сума издата г. проф. Андоновићу, а заведена у књизи привремених издатака. Овај акт упућен је грађевинском одељењу 30. Јуна о. г. да о томе предмету поднесе свој извештај, што се овим и чини.

Подносећи овим извештај о свему ономе, шта је према ктима која грађевинском одељењу стоје на расположењу, по томе предмету до сада урађено, част ми је о самим радовима г. проф. Андоновића, т. ј. о томе у колико су ти радови и како према уговору извршени, *поднети следећи извештај?*

Према уговору дужан је био г. Андоновић да доврши план вароши Београда до рејона у свима деловима, што Халачи није учртао и да рад изврши у свему по истом начину, као и Халачи што је, а по свесци техничких услова који су саставни део уговора. Осим тога дужан је био г. Андоновић од границе рејона на 100 м., са обе стране рејона, да изврши тачан парцеларан план са свима зградама било од тврдог или слабог материјала. Међутим, не само што Халачијев план није довршен и што то снимање није извршено и учртано до 100 м., са обе стране рејона, већ на неким местима није ни до рејона снимљено, а на неким није ништа ни снимљено, ни учртано.

Према § 1. техничких услова дужан је био г. Андоновић да изврши ово снимање тако, да оно буде основа за доцнији катастар и да послужи за регулисање вароши, израду пројеката, канализације, вар. водовода и осветљења. У том циљу требао је г. Андоновић да изради план од полигонске мреже, из кога би се видело, шта

је требало да се изради, а према §. 5. истих услова дужан је био г. Андоновић да изради ситуацијоне планове у трима размерама, и то:

а., Прегледани план у размери 1:10000 са хоризонталама у размаку од 5 до 5 м.;

б., План у размери 1:2500 са висинским бројевима само на раскрсћима и са хоризонталама у размаку од 2 до 2 м. изван вароши;

в., Специјалан план у размери 1:500 у коме, осим оних висинских кота под б., морају бити уписане у средини улица толико висинских тачака да се из ових цео уздужни профил дотичне улице може видети. У § 6. прописано је још и то, како треба да буду израђени ти планови.

Осим овога, обвезао се према §. 10. техничких услова, г. Андоновић, да од 1. Марта 1891. упише у стари варошки план од мере 1:4000 висинске бројеве, које добије из прецизионских нивелмана и да из њих конструише нивелманске кривине од 2 до 2 м.

Од свију ових планова није г. Андоновић израдио ни један, већ је само у Халачијеве оригиналне планове од мере 1:500 учртао своја снимања. Учртавање ових снимања не само да није по својој техничкој изради онакво исто, као и код Халачија што је, већ су Халачијеви оригинални планови на неколико места радирани јамачно с тога, што се снимања г. Андоновића нису слагала са радовима Халачија, а једна је секција и мастилом поливена и тиме Халачијеви оригинални планови, који скупо коштају јако искварени.

Од 55 Халачијевих оригиналних секција у размери 1:2500 и 1:500, које су тражене и послате г. Андоновићу ради учртавања снимљеног терена, враћено је 39 секција без да је на њима што год учртано; на осталих 16 секција учртано је и то.

1., На секцији 40: учртано је 6 сталних тачака, али без означања висинских бројева; 12 парцела са именима сопственика; 2 парцеле без имена сопственика; 1 парцела није ни учртана. Осим тога ни рејон на тој парцели није означен и на једном месту је радирано.

2., На секцији 48: учртано је 6 сталних тачака без кота; 3 парцеле са именима сопственика; 14 парцела није никако ни учртано. Осим тога радирано је на једном месту.

3., На секцији 56: није учртана ни једна стална тачка и ниједна парцела, од којих има скица од 27 комада. Осим тога повлачене су неке линије писаљком, па избрисане, јамачно с тога,

делом освојени, делом попаљени.⁽¹⁾ Једном приликом Ћесаровци у Босни уз припомоћ тамошњих Срба потуку 2000 Турака и добију богату пљачку, и ослободе доста Хришћана, они се ставе под заштиту Ћесару и обећају да с Турцима ратују.⁽²⁾

Сви ови докле побројани успеси ништавни су према овом што ћемо мало ниже описати — *према освојењу Београда*, „који, лежећи у углу што га чине Дунав и Сава на своме састанку, господари обема рекама. Заузет још 1521 г. од Солимана величанственог Београд је служио као капија османске силе која плаваше Угарску.“ Колико је Београд био важан по напредовање Ћесароваца види се из писма капуцинера

(1) Фр. Ваничек. (Ј. М. Шимић). Ист. војн. крај I. 232—233

Овако Ваничек по службеној архиви, Смичиклас п-к по Редеру, вели да је борба била 5. септембра у којој Л. Ваденски са 3000 коњаника разбије босанског пашу са 10000 пешака и 5000 коњаника. До 6.000 падне мртвих и до 2000 буде их заробљено. Може се рећи, да у целом овом дугом и великом рату није с малом силом славнија победа добијена. Чetrдесет турских застава прође као славна ратна трофеја у Беч. Иако тога предају се Брчка, Шабац и друга места на Сави. Dvjestogod osl. Slavonije, књ. I. стр. 113. А о учешћу Крајишника код Смичикласа нема ни помена!

(2) Die Fr. Theilm etc. S. 64.

М. Авијана Леополду I. „Без посаде Београда све до сад постигнута освојења кратковремена су и непостојана, а због тога без велике користи.⁽¹⁾

Како је војвода Лотриншки боловао, то главну команду над војском имао је кнез-изборник баварски *Максимилијан Емонуило* и он се крене на Београд. Бунтовнички сараскер Јелен узмицао је унамери да се код Београда заустави са својих 25000 људи. Максимилијан са 5000 људи утабори се код Земуна,

Више него један и по век Београд је био турски; 167 год. непрекидно држао га је Турчин, те су и његове ледене стене морале зажуђећи да се избаве. И избавитељ им се приближавао да их избави, али за себе, а не за оне чиј Београд јесте. Приближавао се *Немци* да отме Београд од *Турчина!* И тако је стони град Србије, место избављења, имао само да дочека промену господара.⁽²⁾

Јелен паша у место да брани Београд опљачка варош па побеже Смедереву оставивши Окер-Алдур-Ахмеду да са 10000

посаде брани Београд од Ћесароваца. Јаничари су већ били покупили што је било боље у Београду и што је нешто вредело, и 500 лађа натоварених пљачком Београда иловило низ Дунав и измицало испред носа и очију гњевних Ћесаревих војника; ал су и ови мислили да је још остало туђе уштеде, да се и они наплате. Сва је војска аустриска јурнула у пљачкашку бербу оставив само најпотребнији број бораца да их чува од испада. Отму само четири натоварене лађе и опљачкају Србе, Грке и Јевреје што живљаху у подградима. „Тек, пошто је овако и грамжљивост избавилаца колико толико засићена, а београдска предграђа постала прах и пепео, отпочета је права опсадна радња протих града.“ С почетка су оскудевали у тешким опсадним фаговима, ну на заузимање официра буду брзо довучени.

Колико је Београд у оно време био чувен — један од десет градова у царевини — утврђења му нису била таква да би одговарало његовом имену. А Турци нису могли ни да замисле, према оноликој сили, да треба да се утврђује, оправља и дотерује.

(1) Клопп О: Das Jahr 1883. S. 417.

(2) Годишњица Ник Чушића, књ. V. стр. 167.

што се снимљено није могло да подудари са Халачијевим снимањем.

4., На секцији 57: уцртана је једна стална тачка са котом, 7 парцела, но неоптнуно и без имена сопственика; 6 парцела нису уцртане; а неке су црте само писалком извучене.

5., На секцији 64: уцртана је једна стална тачка, но без кота и 10 парцела са именима сопственика.

6., На секцији 65: уцртано је 5 сталних тачака са котама; 38 парцела са именима сопственика; 4 парцеле и рејон нису ни уцртане.

7., На секцији 74: уцртане су 3 сталне тачке без кота; 17 парцела са именима сопственика; 7 парцела без имена сопственика.

8., На секцији 75: уцртане су 4 сталне тачке са котама; 16 парцела са именима сопственика; 7 парцела није уцртано. Рејон на овој секцији уцртан је само у пола, но и то се не слаже са рејоном на регулацијоном плану.

9., На секцији 83: уцртано је 6 сталних тачака са котама, а 1 без кота. 17 парцела са именима сопственика 6 парцела нису уцртане. Уцртани рејон не слаже се са рејоном на регулацијоном плану.

10., На секцији 84: уцртане су 2 сталне тачке без кота; 5 парцела са именима сопственика. Уцртани рејон не слаже се са оним на регулацијоном плану.

11., На секцији 92: није уцртана ни једна стална тачка нити парцела, од којих има скица за 11 кемада.

12., На секцији 93: уцртано је 6 сталних тачака без кота, а 1 са котом; 36 парцела са именима сопственика; 1 парцела без имена сопственика; 52 парцеле нису уцртане. Осим тога, на овој секцији је много радирано и тиме је она јако некварена.

13., На секцији 94: Уцртано је 5 сталних тачака са котама, једна је писалком уцртана, а 2 су само назначене, но без имена; 39 парцела са именима сопственика; 17 парцела није уцртано. Уцртани рејон не слаже се са рејоном на регулацијоном плану.

14., На секцији 100: уцртане су две сталне тачке са котама; 8 парцела са именима сопственика; 4 парцеле нису уцртане; рејон такође није уцртан.

15., На секцији 101: уцртане су две сталне тачке са котама; 26 парцела са именима сопственика; 3 парцеле без имена сопственика; 24

парцеле нису уцртане. Уцртани рејон не слаже се са рејоном на регулацијоном плану.

16., На секцији 102: уцртана је 1 стална тачка са котом; 26 парцела са именима сопственика; 2 парцеле без имена сопственика; 5 парцела није уцртано. Уцртани рејон не слаже се са рејоном на регулацијоном плану.

Осим овога, до сада изложеног, има 28 скица, на којима се налазе 100 снимљених парцела, које нису на плановима уцртане, нити је на тим скицама означено, којој секцији припадају.

Све скице са свима котама требало је према § 5. техн. услова, да се извуку; међутим то је само писалком израђено.

Из свега овога наведеног излази, да од 65 сталних тачака, које су означене у списку полигонних тачака, 27 означене су у плановима са својим котама, 26 налазе се у плановима без кота, а 12 нису никако ни означене у плановима. Од 554 парцела, од којих се скице налазе уцртане су 253 са именима сопственика, 28 без имена сопственика, а 273 парцела није никако ни уцртано; половина парцела, налази се дакле само у скицама, а у плановима нису уцртане.

Према § 3. техничких услова треба да буде сталних тачака I и II реда. Тачке I. реда служе за утврђење главног полигона, а тачке II реда служе за утврђење уличних квадрата. У §. 9. назначено је како тачке I. и II. реда треба да буду у земљишту осигуране. II једна и друга врета тачака има да се упишу у нарочити списак, у коме ће бити тачно назначено: координате тачака, њихови висински бројеви са назначењем положаја и ситуација, како би се тачке увек могле лако наћи на терену, као што је то код Халачија урађено.

Међутим од 65 полигонских тачака, које су у списку означене, 27 *н имају кота*. 11 тачака немају описа где се налазе, једна тачка нема координата, а од ниједне нема никакве ситуације нацртано. Да ли су пак и у колико координате и коте полигонских тачака, које су у овом списку означене, тачно израчунате, немогуће је констатовати, пошто г. Андоновић није уз овај свој рад поднео и спискове *израчунавања координата*, углова и кота, као што је то био дужанда учини према техничким условима, те да би се тачност његовог рада могла да констатује.

Према § 3. техничких услова, углове на тачкама I. реда требало је мерити најмање *4 угла* по *Глугов* методи са репетицијоним теодолитом. Да ли су пак услови, чије су средње вредности

означене у списку израчунатих углова, добивени на горе означени начин и у колико су израчунавања углова тачна, није могуће констатовати, јер о томе раду, који је понајважнији део у овом целом послу, г. Андоновић није поднео никаквих података, на основу којих би се тачност израчунавања могла констатовати.

Према тачки 2. уговора дужан је био г. Андоновић да изради планове од нивелисаних улица; а према §. 7. технич. услова висински бројеви од свију изнивелисаних тачака имају се саставити у нарочитом списку. У овај списак требало је, као што је то и Халачи радио приложити и тачну ситуацију тачака, да би се тачност висинских бројева појединих тачака могла констатовати. Овај нарочити списак од изнивелисаних тачака са ситуацијом тачака није израђен; а од 13 изнивелисаних улица две улице имају изнивелисано осовину, леви и десни фронт и леви и десни олук; 7 улица имају изнивелисано само осовину леви и десни фронт, а 3 улице имају изнивелисано само осовину.

Оволико као извештај о свему ономе, шта је и како је израдио г. проф. Андоновић. У колико је пак све ово, што је г. Андоновић израдио тачно, т. ј. у колико се све то слаже и са оним што стварно на терену постоји, то би, према уговору имала да констатује комисија, коју одбор буде одредио за преглед и пријем овога посла. 3. Новембра 1884. год.

Београд.

Инжењер председник
Инжењерског одељења

Рака С. Мутавџић

КГБр. 3341.

Одбор је општински у седници својој од 10. Нов. 1894.

решно,

да се за осигурање суме од шест хиљада и девет стотина динара, издатих г. М. Ј. Андоновићу као награда за грађење планова за св. Савски крај и ново Селиште, које планове и није израдио, — стави забрана и прибелешка на имања М. Ј. Андоновића и оних часника општине г. београдске, који су у овом издавању били наредбодавци. —

Да г. г. Љуба Марковић, М. Милашиновић и Милош Дамјановић, као одборски повереници прегледају ове планове, које је г. М. Ј. Андоновић до сада поднео и да у првој седници јаве, за које ће време моћи тај преглед извршити како би им се могла награда одредити.

Кад Ахмед одбије позив на предају ови предузму редовну опсаду, па опсаде град и с воде и си сува. Особито им се одликовала артиљерија при прављењу продора (бреша).

М. Емануило зазирући од К. Лотариншког а жедан славе, трудио се свом душом својом да ову, освојењем Београда, постигне и добије, и зато је често долазио у опсадне ровове и ободравао своје војнике и говором и новчаним наградама, служећи им у исто време и као пример у учењу и издржљивости свију тегота и опасности. Готов са опкопима, а минама и артиљеријом потресав јако градска платна и начинив велике бреше, Емануило понуди Турке још једном на предају. Ал' упоран, јогунаст а у исто време храбар и одважан командант посаде Ахмед неће за то ни да чује. Једино је остало да се град узме на јуриш. 6. Септ. 1688 г. уз пуцњаву топова и свирања музике узвикујући „с нама Бог“ и „Емануило“ Тесаровци продру на бреше. Наступи очајничка борба⁽¹⁾ у којој Тесаровци страшно исказање побеђене Турке

Аустријско-немачка војска отпочела је опсаду Београда пљачком па ју је пљачком и свршила. Како су сви делови београдског града постали њена својина, све се одмах понова дало у грабеж и пљачку; све се журило да покупи и пограби још оно што је иза прве пљачке заостало; и град и варош и сагорела подграђа, понова су били пуни немачким пљачкашима. Па и ако су Турци многу своју имовину, уз оно што су јаничари и спахије од раје поотимали, били испратили на Дунав, опет је и оно што је још било заостало, било довољно, да зајези немачку грамзљивост; они су се с пуно срца хвалили, како су задовољни са богатим пљеном а београдски град шаренио се војницима са немачком качкетом а огрнутим хануминим терецама, или са турским турбаном на глави, у турским шалварима, женским јеменијама или жутиим папучама, у богатом турском биџишу, широким чалмама с чибукком у руци и другим сличним украсима и потребама побеђеног непријатеља.

Од 10.000 војника турске посаде, пало је при овој борби на Београд 9.000 мртвих

а од немачких 2.400 а рањено 1500 војника⁽¹⁾

При опсади Београда одликовали су се и Срби — којих је било, нема сумње, у већем броју. Једном приликом при оступању Турака заробе њих две стотине.⁽²⁾ Раније поменути Јелен-паша оступајући од Београда пустошио је све за собом на 13. авг. запали и Смедерево напусти Голубац и крене се Софији. Уз пут до Ниша опусту сву Србију да Тесаровцима не би остало ништа при нападању, не штедећи становништво, од кога паде преко 1200 људи.⁽³⁾ Из Ниша се крене Јелен на Дубравицу где побије на 900 Хришћана; на ову вест пожуре се Тесаровци Пожаревцу под Хајенером да га утврде и тамошње пределе заштите, ту је Хајенер звао у војску Србе, народ врло ратоборан.⁽⁴⁾ а у исто време помоћу Срба Хохкирхен утврди Смедерево.⁽⁵⁾

Пад Београда учини велики утисак на

(1) Die Freivil. Theiln. etc. S. 61.

(2) На истом месту, стр. 62.

(3) На истом месту, стр. 64.

(4) Брањик за 1892. бр. 48.

(5) Die Freivil. Theiln. etc. S. 63.

(1) Види још опис борбе у годишњаци П. Чушића, књ. V. стр. 177—180.

Да се овај извештај са уговором одштампа у општинским новинама као додатак, како би се извештај одједном изашао.

Београд, 18. Нов. 1894. год.

Деловој
одбора општинског
Урош Кузмановић

Одбор је општински у седници свој од 15. Нов. 1894. у горњем свом решењу учинио измену, да се код речи, „које планове он није израдио“ додаду речи „тачно и потпуно.“

Београд, 18. Нов. 1894 год.

Деловој
одбора општинског
Урош Кузмановић

ОПШТИН. ЛИЦИТАЦИЈА

Према одлуци одбора општинског, Суд општине београдске решио је да се ниже следеће лицитације врше и то:

I. На дан 19 тек. мес. од 2—5 сахати по подне лицитација за издавање под закуп три месарска плаца (IV V и VI) на доњој страни великог трга.

Кауција се полаже 120 динара за сваки плац.

II. На дан 20 т. м. од 2—5 сахати по подне друга лицитација за чишћење димњака на општинским зградама;

Кауција се полаже 100 динара

III. На дан 21 тек. мес. од 2—5 сахати по подне, друга лицитација за давање под закуп поништеног бобичавог меса од свиња које су кољу на општинским клинцима.

Кауција се полаже 50 динара.

Све ове лицитације вршиће се у канцеларији економног одељења.

Погодбе остале о давању ових права под закуп могу се видети на дан лицитације у канцеларији економног одељења, где ће се и лицитација вршити.

Ко жели ма шта од ових права под закуп узети, нека означеног дана дође и лицитира.

цело Хришћанство. И бечки двор већ мишљаше да је близу дан кад ће имати под собом не само Србију, Босну, Македонију и Тесалију, већ да ће се и црно жута застава ускоро залепшати у источном Риму — у Цариграду. Порта, притешњена од Аустрије, Млетака, Пољске и Русије а раскидана унутарњим бунама, желела је да закључи мир, па посла посланике у Беч, под видом да објаве промену на престолу султанском, да преговарају о миру. Ну велики захтеви савезника нагнају порту да не приста на мир већ да продужи рат. Преговори су вођени безуспешно целе зиме.

Али све планове аустријске поквари Људевит XIV. краљ француски, који, видевши недаће турске, зазираше од надмоћности Хабзбуршке, па још 15. септембра навали на Рајни у Немачку са 80.000 људи да тим збуни Леополда I. То је за Турску добродошло, јер војвода лотриншки оде против Француза на Рајну; Маке Емануило пак оде да штити своју државу, а против Турака оста само Л. Баденски са мало војске; то и осмели порту да не пристане на постављене услове за мир, и она се отпоче спремати за рат. Ово продирање

АБр. 8425, 8553, и 8699. — Од суда општине града Београда 15 Децембра 1894 године у Београду.

ОБЗНАНА

Суду општине вароши Београда потребан је један плац за подизање основне школе у овом кругу:

Од кафане „Америке“ једреном улицом до тоскине чемене. Кроз јаворску улицу до кафане „Босне“ поред параносовог хана на парни млин „Захарија“ уз каменичку улицу до окружне апсане и зеленим венцом до „Америке.“

Плац треба да запрема 5000 квадрат. м. најмање.

Ако појединци не би имали плац довољне величине а њихов би плац са којим су седним одговарао горњој потреби нека понесу заједничке понуде.

Понуде треба поднети најдаље до 20. Јануара 1895 год. ово општинском суду.

АБр. 7716. Од суда општине београдске 17. Децембра 1894 год.

РАЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ

I. Димничарство:

а) За чишћење димњака (цилиндера) без разлике на спратове	0.20 д.
б) За не зидан шпархерд	0.20 д.
в) За узидан	0.40 д.
г) За велики узидан шпархерд у гостионици	0.05 д.
д) За чишћење димњака од два спрата	0.20 д.
ђ) За чишћење простог димњака	0.10 д.
е) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са пећима	0.10 д.
ж) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са више пећи	0.20 д.
з) За паљење димњака (цилиндера) без разлике на спратове	0.75 д.

II. Пражњење помијара и вужника.

а) Од кубног метра	10 — д.
б) Од акова	0.50 д.

III. Псетарина.

а) Марка за пашче за годину дана	3 — д.
б) Обнављање изгубљене марке стаје	1 — д.

IV. Гробарина.

а) Гроб за децу	7 — д.
б) Гроб за одрасле	12 — д.
в) Мала гробница	555.52 д.
г) Велика гробница III. реда	998.39 д.
д) Велика гробница II. реда	1099.39 д.
е) Велика гробница I. реда	163.457

ТАКСЕ ЗА ИЗНОШЕЊЕ ЂУБРЕТА

За квартове: Савамалски, Теразијски, Варошки и Врачарски:

1. Од собе и кухиње или мањег дућана са собом	0.25 д.
2. Од две или три собе, са кухињом или већег дућана са магазином	0.70 д.
3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале	1.50 д.

За квартове: Дорћолски и Палилулски:

1. Од собе и кухиње, или мањег дућана са собом	0.20 д.
2. Од две или три собе са кухињом или већег дућана са магазином	0.60 д.
3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале	1 д.
- Од суда општине београдске 28. Августа 1892 године, АБр. 9449.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС

У свима књижарама може се добити нова књига

ВЕЧНОСТ

НАРОДНА БАЈКА

НАПИСАО **Ј. М. Веселиновић**

Цена свесци 0.20 динара.

Београд.

Књижара **В. Валожића.**

Француза у Немачку узрок је што Тесаровци по освојењу Београда не гонише Турке даље. Даља ратовања с портом, као што ћемо видети, продужиће се тек у лето 1689 године.

Да бацимо још један поглед на Србију и Босну по освојењу Београда. После сјајне победе код Дервента у Босни царски двор опијен успесима зажели да овлада Босном, па нареди М. Емануелу да пошаље 6000 људи у помоћ Л. Баденском, коме наложи да пошаље човека у Сарајево, који ба поискао тамо најугледније људе, па да се с њима договори не би ли они не само у Босни већ и у Србији и у Далмацији у утврђена места увели царске посаде, да им се с почетка може рећи лијепим начином, ако би се тако бранили, — што цар Леополд не верује, да би могло бити — онда нека им запријети силом и строгању. „Иза овога наивнога писма цара Леополда, долази Баденском другом са спомеником шпанолскога посланика, гдје му се вели, „нека не освоји само Босну већ и Херцеговину и Далмацију, да цар претече Млечане, који су Сењ освојили „Лијепо им на то одговори Људевит Баденски, да му је

изборник баварски послао 6000 људи само зато, да појача посаде, а да би за освојење ових пространих земаља једва достојало 30.000 војске добро спремне и с пуно новаца. Сарајево да је отворено мјесто, „у којем се нити мачка сакрила не би.“ Жали што не може примити тако частну задаћу, а „неће да царску војску доведе у потајну пропаст.“ Из Беча јоште не престају нављивати. Цар му пише што не може „Martte“ (војнички) нека достигне „arte“ (хитрином.)

„Принц Баденски, још прије свршетка војне, удари на Зворник“, да свеже ново освојене тврђаве боље са Србијом. Овамо се била повукла босанска војска. Четири турске пуковније пешака и неколико ескадре коњаника одавно су излетали да наше узнемирују. Из зворника са Дрине ријеке могли су ударати и у Србију и у Славонију, зато је тај град требало добити. Царска војска удари, много турске војске погине, много узмакне, што је преостало морало се предати на милост да могу град онај оставити. Оде до 4000 људи према Сарајеву. Сада је била Славонија не само

ИЗВЕШТАЈ

О заклатој стоци на општ. кланиц. и отуд добивени приход у мес. Новембру 1894. г.

ВРСТА СТОКЕ	КОМАЛА	ТЕЖИНА у КИЛОГРАМ.	П Р И Х О Д						С В Е Г А	
			аренда месарска		кланиц. такса		лекар. такса		ДИНАРА	ПАРА
			ДИНАРА	ПР.	ДИН.	ПР.	ДИН.	ПР.		
Бивола	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Волова	385	—	10393	—	77	—	154	—	10626	
Крава	369	—	6642	—	73	80	147	60	6863	
Телади	166	5666	1133	20	16	60	16	60	1166	
Овн. и оваца	935	—	1870	—	46	75	46	75	1963	
Јарч. и коза	905	—	1810	—	45	25	45	25	1900	
Јагањаца	158	—	158	—	7	90	7	90	173	
Јаради	38	—	38	—	1	90	1	90	41	
Свиња	2040	119573	11957	30	816	—	204	—	12977	
Прасади до 20 к.	239	—	478	—	47	80	23	90	549	
Прасади до 10 к.	231	—	231	—	46	20	23	10	300	
СВЕГА ПРИХОДА:			34792	10	1193	—	671	—	36656	

Упоређење целокупног прихода између ове и прошле године.

МЕСЕЦА	1893. ГОД.		1894. ГОД.		РАЗЛИКА			
	ДИНАРА	ПАРА	ДИНАРА	ПАРА	МАЊЕ		ВИШЕ	
					ДИНАРА	ПАРА	ДИНАРА	ПАРА
Јануар	31758	50	32081	65	—	—	323	15
Фебруар	25589	—	30844	90	—	—	5255	90
Март	26944	60	35104	15	—	—	8159	55
Април	27143	70	30130	45	—	—	2986	75
Мај	30914	10	35512	70	—	—	4598	60
Јуни	30357	50	34560	50	—	—	4203	—
Јули	32695	—	33095	40	—	—	400	40
Август	33662	05	32828	80	833	25	—	—
Септембар	35757	—	36392	40	—	—	635	40
Октобар	39577	70	40234	70	—	—	657	—
Новембра	36164	10	36656	10	—	—	492	—
СВЕГА	350563	25	377441	75	833	25	27711	75

Напомена. Од свиња клатих у месецу Новембру, марвено лекарским прегледом, нађено је 86 комада бобичавих, од којих је месо прописно поништено.

Из контролног одељења суда општине града Београда 3 Дец. 1894. г. АБр. 8544.

ослобођена него и за будућу зиму осигурана од турских навала.“⁽¹⁾

Ево шта вели о ратовању у 1688 г. наш летописец који је био очевидец. „Собрашесја Немци и Сербли и Оугри и примдоша (1688) вси вкупје на велики Белгород и сметошасја вси Турки, и свја Македонија возмутисја, и сам Цариград, свја сербекоја земља подвижесја, и побегоша в гори, и всио Турки бежаху к Царјуграду, Сербски же воини, Котори били под Белиградом в цесарскују воиску, тне вси придоша отуду и собрашасја воедино, и бист полк велик, и разделишесја на три части, и разидошесја по всии земли сербеком и составишасја бран лјутују с Турками бежашчими к с' небезачими, и бишасја все лето тое, и веју зиму даже до сенти, и падесја от обоих множество много без числа. И по вејем городам сербеким, и по всем селам, и по дорогам (путевима) и по горах лежаху телеса тертвих, и китјахусја голови

чловеческија турских лјудеи и сербских Того же лето взјаша Немци Белгород.“⁽²⁾

Тако се срећно — по Аустрију — завршише ратовања у овој (1688.) години, у којој војни народ српско-хрватски учини велике користи лукавим Хабсбурговићима, који проширише своју власт на истоку према Турској:

Као што смо већ поменули Људевит XIV. прикова, својим упадом на Рајни, већи део моћи аустријске. Али заузет војном Људевит не мога да спречи преврат у Енглеској, који Енглези називају срећном револуцијом (graciously revolution) те Виљем Оранијевац управник (statshoender) Холандије позвао од свесних Енглеза оде у зиму 1688/9. г. у Енглеску са 13000 војске.

(НАСТАВИТЕ СЕ).

— 316 —

ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ ЗА МРТВАЧКА КОЛА

- а) Проста кола са 2 коња 10— д.
- б) Кола са анђелима са 2 коња 18— д.
- в) Стаклена кола са 2 коња 24— д.
- г) Стаклена кола са 4 коња 60— д.

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА

ПРЕМЕРЕНО НА БЕОГРАДСКОМ КАНТАРУ
Од 10. до 12. Тецем. 1894. г.

КИЛОГРАМА	НАИМЕНОВАЊЕ	ЦЕНА			
		НАЈВЕЋА		НАЈМАЊА	
		ДИН.	ПР.	ДИН.	ПР.
1356	АРПАЦИКА	32	—	28	—
	БРАШНА КУКУРУЗНА				
	БРАШНА ПШЕНИЧНА				
	БОРАНИЈА				
	ВИНА БЕЛА (ОДЛИТ.)				
3733	ВИНА ЦРНА (ОДЛИТ.)	70	—	60	—
	ВОЛОВА				
	ВОСКА				
	ВУНЕ НЕ ПРАНЕ				
	ГОВЕЊИНА				
395	ГРОЖЂА	200	—	150	—
	ДУЂА				
1476	ЈАБУКА	25	—	23	—
448	ЈЕЧМА	11	—	10	50
149	КАЈМАКА	140	—	130	—
	КОЖА ВОЛОВСКИХ				
	КОЖА ЈАГЊЕТИХ				
10418	КОЖА ОВЧИЈИХ				
	КОРЕ БРЕЗОВЕ				
	КРАВА				
3640	КРЕЧА	3 60	—	3 20	—
9257	КРОМНИРА	10	—	9	—
	Крупника				
1328	КРУШАКА	30	—	20	—
3788	КУДЕЉЕ	60	—	50	—
41538	КУКУРУЗА	13	—	12	50
10024	КУПУСА				
570	ЛОЈА ТОПЉЕНОГ	95	—	90	—
1160	ЛОЈА НЕТОПЉЕНОГ	70	—	60	—
	ЛУКА БЕЛА				
2943	ЛУКА ЦРНА	25	—	17	—
	МАСЛА				
484	МАСТИ	120	—	115	—
413	МЕДА	100	—	80	—
	ОВАЦА				
5844	ОВСА	11	—	10	—
1726	ОРАЈА	25	—	18	—
3682	ПАСУЉ НОВИ	25	—	18	—
	ПЕКМЕЗА				
	ПРОСЕ				
114292	ПШЕНИЦЕ	11 20	—	11	—
927	РАЖИ	8	—	7	—
	РАК. КОМ. (ОДЛИТ.)				
	РАК. КОМ. МЕКЕ „				
1245	РАК. ШЉ. ЉУТЕ „	1 20	—	1	—
56382	РАК. ШЉ. МЕКЕ „	40	—	30	—
32117	СВИЊА ДЕВЕЛИХ	80	—	70	—
	СВИЊА СРЕДЊИХ				
65000	СЕНА	5	—	4	—
324	СИРА	100	—	70	—
7270	СЛАМЕ	2 50	—	2	—
334	СУВА МЕСА	350	—	250	—
218	СЛАНИНЕ УЖИЧКЕ	160	—	140	—
1618	УГЉЕНА ДРВЕНОГ	8	—	6	—
20000	УГЉЕНА КАМЕНОГ	3	—	2 50	—
4426	ШИШАРКЕ	14	—	11	—
	ШЉИВА СИРОВИХ				
31508	ШЉИВА СУВИХ	20	—	16	—
1090	ПРАСАДИ				
1480	ЗЕМЉЕ ЗА СУДОВЕ				

— (1) Smiciklas T. Dvjestogod. osl. Slav. књ. I. стр. 143—144.

(2) Споменик V. срп. кр. акад. стр. 31.